

# Ervaringen van studenten met verschillende routes naar het hoger beroepsonderwijs

*Harm Biemans<sup>1</sup>, Jan Harbers<sup>2</sup>, Hans Mariën<sup>3</sup>, Erik Fleur<sup>4</sup> & Tanya Beliaeva<sup>4</sup>*

<sup>1</sup>Wageningen University; <sup>2</sup>Terra Groningen; <sup>3</sup>Tilburg University; <sup>4</sup>DUO Den Haag



# Doorstroom in de beroepsonderwijskolom

- Bevorderen van doorstroom van studenten in de beroepsonderwijskolom krijgt tegenwoordig veel aandacht (hoge drop-outcijfers)
- Curriculumoplossingen lijken noodzakelijk:
  - studenten moeten in staat gesteld worden om hun competenties te ontwikkelen in doorlopende leerroutes zonder kunstmatige barrières tussen de verschillende onderwijsniveaus



# Voorbeeld van een doorlopende leerroute

Het Groene Lyceum (hGL):



- versnelde, doorlopende leerroute vmbo-mbo
- nominale duur van 6 jaar
- specifiek bedoeld voor studenten met een relatief hoog cognitief niveau (tl/havo of hoger) en een hbo-ambitie gecombineerd met een voorkeur voor praktische, beroepsgerichte opdrachten



# Behoeftte aan een nieuwe onderwijsvorm?

Volkscr. 2/11/2010

## Havisten en vwo'ers willen meer praktijk

Van onze verslaggever  
Robin Gerrits

**AMSTERDAM** Vwo- en havo-leerlingen leren veel liever vanuit de praktijk dan nu wordt gedacht.

Waar de meeste docenten ervan uitgaan dat ze leerlingen een theoretische basis moeten geven van waaruit de scholieren de stap naar de praktijk kunnen zetten, lijkt eerder het tegenovergestelde het geval.

Dit blijkt uit een uitgebreid onderzoek naar havisten en vwo'ers dat vandaag verschijnt. De havo- en vwo-scholier probeert liever concreet uit of iets werkt dan eerst de theorie tot zich te nemen, zegt Meta Benschop van Hiteq, kenniscentrum voor techniek en innovatie. 'Ze blijken meer doegeneratie dan leergeneratie. Van alle leerlingen ziet 70 procent de relatie niet tussen wat ze op school leren en de latere beroepspraktijk.'

Voor het onderzoek onderzocht Hiteq bijna 1.900 leerlingen uit de bouw van havo en vwo. Ook wer-

den gesprekken gevoerd met ouders en docenten. Die laatste lijken zich niet bewust van een verandering in de leerbehoeften van hun afnemers. 'Veel docenten denken dat de leerlingen de theorie leren en van daaruit de praktijk bedwingen', zegt Benschop. 'De scholieren willen iets anders.'

De huidige generatie wil afwisseling, en leren door te doen. Af en toe theorie is prima, maar wel direct gelinkt aan de toepassingen en niet uit dikke boeken. 'Ze zijn heel visueel ingesteld.' Volgens Hiteq zijn havisten en atheneumleerlingen zelfs sterker gericht op praktisch leren dan vmbo'ers en mbo'ers. Ze hebben ook meer behoefte aan instructie en zijn kritischer over de kwaliteiten van de docenten. Gymnasiasten kunnen theorie nog het beste hebben.

De scholieren hikken vaak aan tegen grote lappen tekst. Van de havisten zegt zelfs maar liefst een vijfde überhaupt niet met lezen moeite te hebben. 'Dat geven ze zelf aan', zegt Benschop. 'In werkelijkheid zou het dus nog wel meer kunnen zijn.'

## Havo- en vwo-scholieren missen praktijk

### 'Lessen vaak saai, stof nutteloos' ■ Leraren zien het anders

Van onze redactie onderwijs

**AMSTERDAM** - Hun leraren geloven er niets van, maar veel havo- en vwo-scholieren zeggen dat zij graag meer vanuit de praktijk willen leren. Tweede van de scholieren zegt bijvoorbeeld dat ze liever iets ergens en leerlingen die veel exacte vakken hebben gekozen, vinden de instructie over lezen. Vooral jongeren op school, geven veel leerlingen antwoorden als 'meer contact met de praktijk' en 'meer praktische opdrachten'. Opvallend genoeg uiten havo- en vwo-leerlingen die voorkeur zelfs vaker dan vmbo'ers - terwij juist van vmbo'ers vaak verondersteld wordt dat ze bij uitstek doe-

het gebied van innovatie en techniek. Dat enquêteerde een kleine 1900 havisten en vwo'ers uit de hogere klassen en besprak de resultaten met een groepje van twaalf leraren.

Op de vraag wat ze willen veranderen op school, geven veel leerlingen antwoorden als 'meer contact met de praktijk' en 'meer praktische opdrachten'. Opvallend genoeg uiten havo- en vwo-leerlingen die voorkeur zelfs vaker dan vmbo'ers - terwij juist van vmbo'ers vaak verondersteld wordt dat ze bij uitstek doe-

ners zijn. Alleen gymnasiasten onderscheiden zich van andere scholieren: zij zijn duidelijk meer theoretisch ingesteld.

Maar bijna alle geraadpleegde leerlingen bestempelen het beeld dat de leerlingen van zichzelf schetsen als 'onzin'. Havo- en vwo-leerlingen hebben niet bij de praktijk, vertelden zij de onderzoekers; zij leren eerst theorie en 'bedwingen daarmee de praktijk'. Wel erkennen de docenten dat leerlingen precies willen weten wat ze eraan hebben om iets te le-

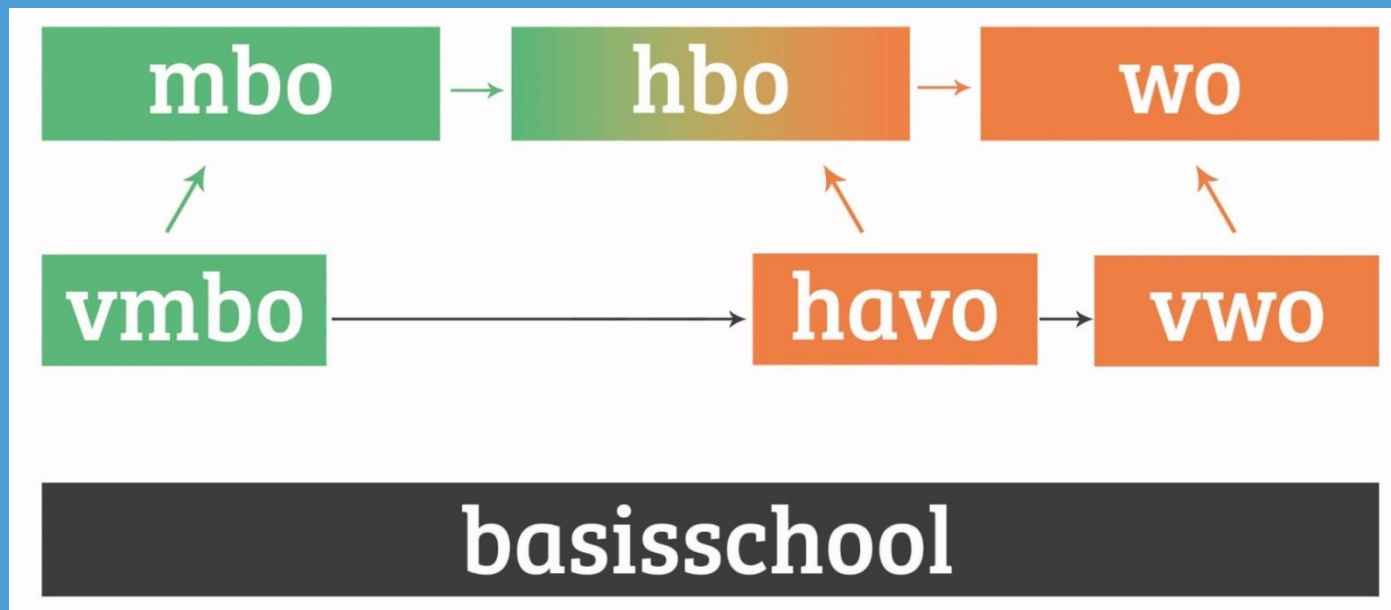
Meer nog dan aandacht voor de praktijk vragen leerlingen trouwens om 'afwisselender lessen'. Van de onderzochte leerlingen vindt 59 procent dat de meeste lessen saai zijn, bijna 50 procent vindt dat ze vaak nutteloze dingen moeten leren. Jongens vinden dat vaker dan meisjes en havisten vaker dan vwo'ers. Veel leerlingen hebben een voorkeur voor informatie die via beeld wordt overgebracht, en niet via tekst. Ruim 9 procent van de vwo'ers en 18 procent van de havisten zegt zelfs moeite met lezen te hebben.



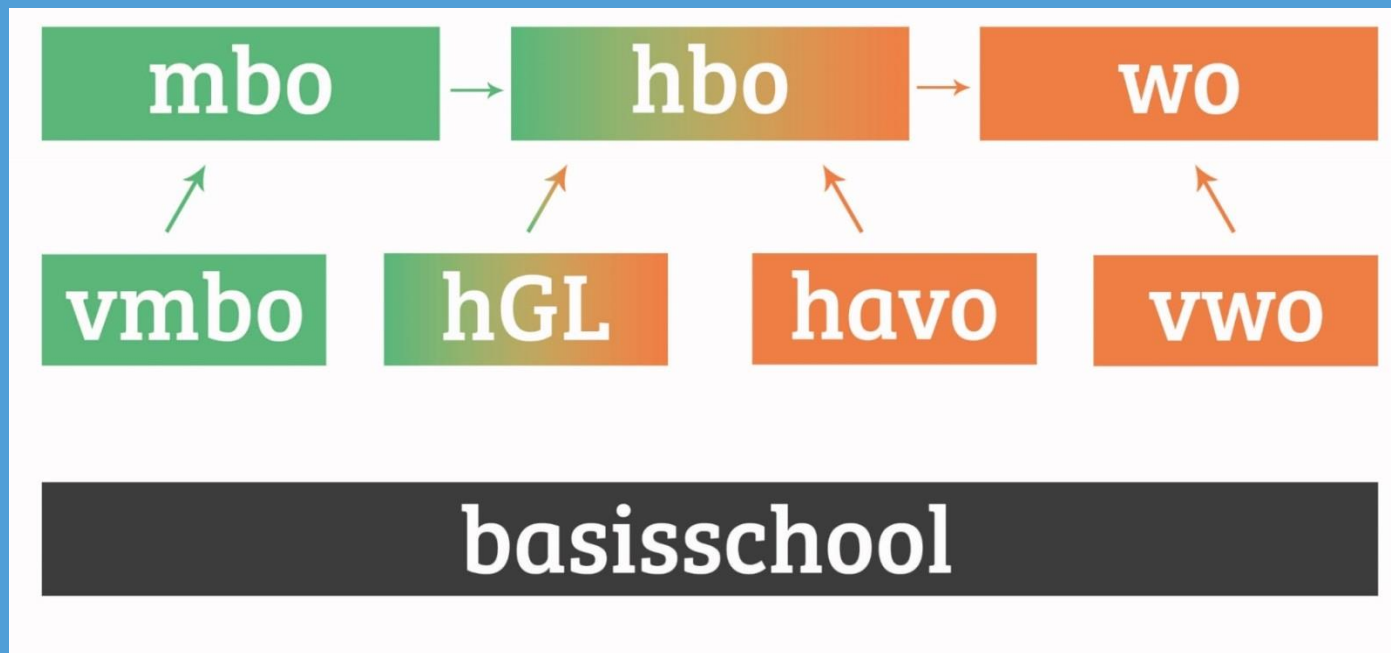
WAGENINGENUR

For quality of life

# Plaats in het onderwijsbestel van hGL



# Plaats in het onderwijsbestel van hGL



# Het Groene Lyceum (hGL): enkele kengetallen

- hGL wordt aangeboden door 13 scholen van 5 AOC's (groen beroepsonderwijs)
- Eerste hGL-opleidingen gestart in 2007 en 2008; nu meer dan 1250 leerlingen
- Leerlingprofiel: praktijkgericht, probleemoplossend, ondernemend, onderzoekend, sociaal vaardig



# Generieke kenmerken hGL (zie Biemans et al., 2018)

- geïntegreerde 6-jarige leerroute vmbo (gl/tl) en mbo-4 (met mogelijkheid tot verdere versnelling naar 5 jaar)
- primair gericht op voorbereiding op hbo (brede uitstroom)
- beroepsgerichte leerroute met authentieke opdrachten
- onderwijs op maat: verdiepen, verbreden en versnellen





# Eerder onderzoek naar hGL (Biemans e.a., 2018)

- hGL-studenten behaalden vaker een mbo-diploma op niveau 4 binnen de nominale studietijd dan vergelijkbare reguliere mbo-ers
- hGL-studenten stroomden bijna twee keer zo vaak direct door naar een hbo-opleiding als vergelijkbare reguliere mbo-ers



# Onderzoeksvragen huidig onderzoek

Verschillen drie categorieën van studenten (voormalige hGL-studenten, voormalige mbo-studenten en voormalige havo-studenten) van elkaar in:

- motivatie voor en waargenomen studiesucces in hun huidige hbo-opleiding?
- waardering voor en tevredenheid met hun vooropleiding op het hbo?
- de mate waarin zij zich voorbereid voelen op hun huidige hbo-opleiding in hun vooropleiding?



# Participanten

- 62 voormalige hGL-leerlingen van Terra en AOC Oost
- 127 voormalige reguliere mbo4-leerlingen van Terra en AOC Oost
- 81 voormalige havo-leerlingen (matching op hbo-opleiding met hGL-leerlingen)



# Instrument: online vragenlijst met 8 schalen

- Motivatie voor school (2 items;  $\alpha = 0,71$ )
- Schoolwelbevinden (15 items;  $\alpha = 0,88$ )
- Schooltevredenheid (3 items;  $\alpha = 0,78$ )
- Gepercipieerd studiesucces in hbo-opleiding (5 items;  $\alpha = 0,85$ )
- Tevredenheid met eigen vooropleiding (11 items;  $\alpha = 0,83$ )
- In vooropleiding ontwikkelde hbo-studievaardigheden (10 items;  $\alpha = 0,83$ )
- Theoretische voorbereiding op hbo (8 items;  $\alpha = 0,77$ )
- Ondersteuning bij kiezen hbo-opleiding (7 items;  $\alpha = 0,80$ )
- Beroepsgerichte voorbereiding op hbo (5 items;  $\alpha = 0,66$ )



# Resultaten (I)

	Motivatie voor school	School-welbevinden	School-tevredenheid	Gepercipieerd studiesucces in de hbo-opleiding
	M (Sd)	M (Sd)	M (Sd)	M (Sd)
Voormalig hGL	4,19 (1,07)	3,88 (0,50)	3,88 (0,60)	3,87 (0,77)
Voormalig mbo	4,42 (0,92)	3,83 (0,53)	3,80 (0,72)	3,67 (0,86)
Voormalig havo	4,15 (0,92)	3,78 (0,51)	3,70 (0,75)	3,91 (0,81)



# Resultaten (II)

	<b>Tevredenheid met de eigen vooropleiding (hGL/mbo/havo)</b>  <b>M (Sd)</b>
<b>Voormalig hGL</b>	3,57 (0,59)
<b>Voormalig mbo</b>	3,35 (0,67)
<b>Voormalig havo</b>	3,54 (0,53)



# Resultaten (III)

	<b>Studievaardig- heden</b>	<b>Theoretische voorbereiding</b>	<b>Ondersteuning bij het kiezen van een hbo- opleiding</b>	<b>Beroepsgerichte voorbereiding</b>
	<b>M (Sd)</b>	<b>M (Sd)</b>	<b>M (Sd)</b>	<b>M (Sd)</b>
<b>Voormalig hGL</b>	3,59 (0,54)	3,34 (0,62)	2,99 (0,73)	3,65 (0,78)
<b>Voormalig mbo</b>	3,15 (0,68)	2,70 (0,80)	2,84 (0,85)	3,55 (0,83)
<b>Voormalig havo</b>	3,19 (0,52)	3,46 (0,74)	2,48 (0,81)	Niet van toepassing



# Conclusie

- Voor deze specifieke doelgroep van studenten lijkt hGL de voordelen van mbo- en havo-opleidingen te combineren:
  - theoretische voorbereiding op hbo op havo-niveau
  - beroepsgerichte voorbereiding op mbo-niveau
  - extra ondersteuning bij studiekeuze
  - ontwikkeling van studievaardigheden benodigd op hbo





Bedankt voor uw aandacht!

Meer informatie: [harm.biemans@wur.nl](mailto:harm.biemans@wur.nl)



## Inrichting van het curriculum

Jaar	vmbo GL/TL – mbo regulier	HGL	
<b>1</b>	Onderwijsaanbod gebaseerd op de kerndoelen onderbouw vmbo	Verzwaard aanbod onderbouw vmbo meer (vak)inhoud, projecten en aandacht voor competentieontwikkeling	
<b>2</b>			
<b>3</b>	5/6 theorievakken, 1 praktijkvak doorlopend naar examen in leerjaar 4	7/8 theorievakken, 1 praktijkvak Verzwaard programma Vmbo-examinering van ± 4 vakken	
<b>4</b>	5/6 theorievakken, 1 praktijkvak Vmbo-examinering van deze vakken	7/8 theorievakken, 1 praktijkvak Verzwaard programma Vmbo-examinering van ± 3 vakken Indaling beroepsgericht mbo, algemene vakken mbo, keuzedelen mbo	
<b>5</b>	Mbo niveau-4 drie of vier jaar afhankelijk van opleiding	Mbo niveau-4 Verzwaard programma algemene vakken Keuzedelen afgestemd op vervolgopleiding	
<b>6</b>		6-jarig traject	versneld → hbo
<b>7</b>		hbo	
<b>8</b>		hbo	hbo

## Kenmerken van het onderwijs

- verbinden theorie en praktijk
- ontwikkelen van (studie)vaardigheden
- LOB + portfolio
- differentiëren in tempo en inhoud